

N. JUHÁSZ TAMÁS

Írói (kör)képek

Kedves filmem

1 Bodnár Gyula:
Előszó. In: uő. szerk.
Kedves filmem.
Lilium Aurum,
Dunaszerdahely,
2010, 6.

2 Uo., 5.

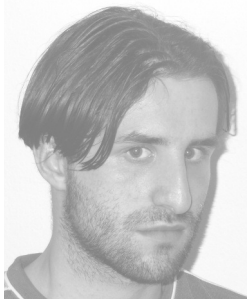
3 N. Juhász Tamás:
A sci-fi filmek tudománya. Opus,
2009/3., 92–94.

A 2004 és 2009 között a *Katedrában*, a szlovákiai magyar pedagógusok és szülők lapjában megjelent írásokat gyűjti egybe – Bodnár Gyula szerkesztésében azonos címmel (*Kedves filmem*) – az a könyv, amelyről szó lesz. A rovat elindításának anno az volt a szándéka, hogy a filmesztétika is szerepet kapjon a lapban „olvasmányos személyes vallomások, kisesszék formájában”.¹ Tekintve, hogy „a filmművészet mind a mai napig hozzájárul az egyetemes emberi kultúra gyarapításához”.²

Mint ahogy arra már egy korábbi írásomban³ utaltam: a filmeknek ma már lényeges funkciót kell kapniuk az oktatásban is, mivel a fiatalság egyre többet s többet ad a vizualításra, így magam is egyetértek ezen írások tárgyának „fontosságával”. Ugyanakkor a jelenlegi kötet inkább arra alkalmas, hogy egy kicsit közelebbről beeláthassunk általa a szlovákiai magyar szerzők – írók, költők és újságírók – gondolkodásmódjába. Relatíve megismerhetjük azokat a filmeket is, amelyekkel gyermekkorukban vagy később találkoztak, és formálták őket valamilyen szinten.

Amint kézbe vesszük az említett könyvet, láthatjuk, hogy igényes munkáról van szó. A kemény kötés alapvetően jobb tartást ad az egésznek, s tekintve a dizájnt, már a borítóján láthatjuk, hogy utalásszerűen – mintha filmkockákba rendeződnének – felbukkan egy-egy film részlete vagy posztere is. Külcsín után belbecs: a kötet hasonlóképpen a borítóhoz a belső oldalakon is folytatja – még hozzá igen szépen – a vizuális bemutatót. A képek (egy-egy filmkocka vagy poszter, akár csak a fedőlapon) esetünkben fontos szerepet játszanak, felerősítik a hatást, és megteremtik a kapcsolatot a szóban forgó elemzett – vagy éppen nem elemzett, de bemutatott – filmmel. A belső háttérképek is ezt erősítik, találhatunk itt rajtot kamerára, filmkockára, csapóra stb., ez pedig látványosabbá teszi a kötetet, mint a klasszikus fehér háttér. A belső kötés is jó, tehát többeszeri szétnyitásra sem fog széthullani a kezünkben a kiadvány.

A könyvben 44 szerző 44 kedvenc filmjéről olvashatunk, amelyeket akár fel is sorolhatnék, de helyszűke miatt ezt nem teszem. Az írások igen könnyedén megérthetőek, mivel ezek valóban esszék, élménybeszámolók, vélemények, recenziók stb. Így mindez tényleg mindenkinek szól, ellentétben egy tanulmánykötettel, amit általában nem igazán szoktunk lapozgatni (tisztelet a kivételnek). A régi klasz-

szikusoktól a sci-fin keresztül egészen a kommerszig rengeteg típusú filmet dolgoznak fel a szerzők – leegyszerűsítve mondhatnám úgy is, hogy Chaplintól a Mátrixig terjed a skála. Innen nézve egyfajta korrajzot is kapunk a filmek utóéletével kapcsolatban.

A másik igen jól eltalált része a kiadványnak szerintem az, hogy ugyanúgy találhatunk benne külföldi, mint magyar filmekről szóló írásokat, a szerzői művészfilmekről egészen a populárisig. Ez a vonulat szépen bemutatja azt, hogy nem mindenki van oda az ugyanolyan, egy kaptafára készült filmekért, mint manapság a legtöbben. Korunkban ugyanis egyre több az ilyen igénytelen film – feltételezhetően a tömeggyártásnak köszönhetően –, és ilyenkor érdemes elővenni régebbi klasszikusokat akár, amelyeknek lehet, hogy rosszabb a kivitelezésük vagy kevésbé látványosak, de számos megoldásukkal felveszik a versenyt a modern filmekkel. Ebben a kötetben azonban van egyfajta egészséges egyensúly ilyen téren.

Ugyanakkor szerintem ez a fajta sokrétűség egy kicsit a kiadvány hátrányává is vált, mivel a túl sok apró leírás nagyon szétdarabolja az egész olvashatóságát. Ez alatt azt értem, hogy kb. olyan, mint a kezdő szakácsnő a konyhában: mindenbe belekap, de a végén semmi sem sikerül úgy, mint szeretné. Feltételezem, hogy amennyiben blokkosították volna az írásokat, vagy egy-két vezérfonalat követtek volna, máshogy tekinthetnénk az összképre. Mindazonáltal, ha belelapozunk, rögtön tapasztalni fogjuk, hogy ez a kötet inkább a szórakoztatást tűzte ki céljául, amelyet a maga összeállításában, formájában könnyedén el is ér.

Ahogy összegeztem magamnak a könyv olvasása közbeni élményeimet, valahogy furcsán nem éreztem teljesnek az egészet, mint ha hiányzott volna belőle valami, ami igazán megfoghatott volna. Lehet, hogy egyfelől egy kicsit „tudományosabb” szövegeket vártam, vagy egy kicsit kifejtettebbeket, nem tudom. A kötet kialakítása, mint ahogy azt már említettem, kívül-belül nagyon szépre sikeredett, ám összességében valahogy sok is és kevés is volt nekem egyszerre. Persze ez semmiképpen sem lesz egy olyan könyv, amely mellé csak úgy leülünk és végigolvassuk az egészet A-tól Z-ig. Itt viszont hangsúlyoznám azt is, hogy minden bizonnyal nem is ez volt a célja a könyvnek. A szelektáló olvasásnak eleget tesz ez a tarkaság.

Ha értékelnem kellene a kiadványt – és a recenzióval azt teszem –, akkor adnék rá egy gyenge „jót”, biztatásul, hogy amennyiben a közeli – vagy távoli? – jövőben hasonló tematikájú kötet kiadására kerülne sor, akkor lehetőség szerint ne a mennyiséget tartsák szem előtt olykor a minőség rovására. (Az esszé műfaján belül ugyanúgy íródhatnak remek, mint kevésbé működő darabok.) Mindenesetre személy szerint várom a folytatását, amely, ha jól láttam, akkor a mesékről, azaz, hogy pontosabbak legyünk, az animációs filmekről fog szólni.

Akiket tehát érdekelnek a filmek és a hazai írók gondolkodásmódját alakító „képek”, azoknak mindenképpen ajánlom ezt a kötetet. Ki-ki megtalálhatja benne a neki kedvesebbet.

